

Jaarverslag 2015

Inhoudsopgave

1 VERSLAGLEGGING	3
1.1.ALGEMEEN	3
1.2.HISTORIE	3
1.3.ORGANISATIE	3
1.4.DOELSTELLINGEN	5
1.5.ACHTERGRONDEN EN TAKEN	6
1.6.TERUGBLIK 2015	7
1.7.TOEKOMST	7
2. ACTIVITEITENVERSLAG	8
2.1.PROJECTEN ONDERWIJS	8
2.2.PROJECTEN KWALITEIT VAN ZORG	8
2.3.PROJECTEN ORGANISATIE EN BELEID	10
2.4.PROJECTEN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	11
2.5.ARTIKELEN/PUBLICATIES	12

Verslaglegging

1.1 Algemeen

De expertgroep ugynHAG bestaat uit huisartsen met een bijzondere interesse en specifieke deskundigheid op het gebied van veel voorkomende urologische en gynaecologische klachten. Dit jaarverslag bevat het profiel van de expertgroep ugynHAG, de visie van de expertgroep en de activiteiten die de groep in 2015 heeft uitgevoerd.

De kaderopleiding uro-gynaecologie vormt een belangrijk instrument om huisartsen op te leiden op het domein van de meest voorkomende uro-gynaecologische problemen in de huisartspraktijk. Na het afronden van deze opleiding kan men zich registreren in het register van het CHBB. Om toegelaten te worden tot de expertgroep dienen leden geregistreerd te zijn in dit register. Huisartsen die deze opleiding niet hebben afgerond kunnen onder voorwaarden worden ingeschreven in het betreffende CHBB register. De huisarts dient daartoe een portfolio voor te leggen waarin staat hoe de huisarts de specifieke in de CHBB register opgenomen competenties, opgesplitst naar kennis en kunde, heeft ontwikkeld. Vervolgens zal een expertgroep, bestaande uit een vertegenwoordiger van de bij de ontwikkeling van het register betrokken categorale vereniging, een vertegenwoordiger van het NHG en de ambtelijk secretaris van het CHBB, een advies over de aanvraag uitbrengen aan het CHBB. Het bestuur van het CHBB neemt op basis van dit advies het definitieve besluit over inschrijving in het specifieke CHBB-register op basis van de uitzonderingsclausule.

1.2 Historie

Nadat de eerste kaderartsen uro-gynaecologie de opleiding hadden afgerond is in 2009 de expertgroep ugynHAG opgericht en is door het NHG als officiële expertgroep erkend. De leden van de expertgroep ugynHAG zijn huisarts en zijn geregistreerd als kaderarts uro-gynaecologie. Het zijn huisartsen die collega-huisartsen en huisartsen in opleiding adviseren en nascholen ten aanzien van veel voorkomende urologisch en gynaecologische klachten. Daarnaast nemen zij deel aan richtlijnontwikkeling en samenwerkingsafspraken en leveren zij een bijdrage aan de kwaliteit van zorgprojecten

1.3 Organisatie

De expertgroep ugynHAG bestond op 1 januari 2015 uit 40 leden (waarvan 8 in opleiding)

Regio Noord/Oost

Liesbeth AB, Groningen i.o.

Janny Dekker, Groningen

Margriet Folkeringa- de Wijs , Goutum
Kitty van Groeningen, Hattem (webmistress)
Huibertien Oosterlee, Dedemsvaart
Sameh Lawndy, Urk

Regio Oost

Liesbeth van Besouw, Nijmegen
Marion de Jonge, Nijmegen
Anneloes Smits, Eefde
Doreth Teunissen, Deventer(voorzitter)
Toine Lagro- Janssen, Nijmegen

Regio Midden

Marion Boelens, Utrecht i.o.
Henriette Engel, Ede
Anne-Marie Giessen
Hatice Kir, Almere
Linda Oberhammer, Utrecht
Ingrid de Voogd, Zeist i.o.

Regio Zuid

Simone Breed, Venray
Has van Hall, Beesd (penningmeester)
Parvaneh Moazzenni, Heeswijk Dinter
Monique Peerden, 's Hertogenbosch
Caroline Robertson, Maastricht i.o.
Cecile Romans, Neerbeek
Marion Salwegter, Eindhoven i.o.
Sanne Steffens, Boxtel i.o.
Suzy de Swart, 's Hertogenbosch

Regio West

Harriet Eekhof, Amsterdam
Ingrid Elfering, Amsterdam

Angelique Glansdorp, Leiden

Remmie Hammers-Cupido, Hardinxveld-Giessendam

Nicolette Knappe, Rotterdam i.o.

Jolanda van Ommen, Amsterdam i.o.

Arienne Pameijer, Rotterdam

Jackeline Russ-Slootweg, Leiden

Nicole Stevens, Den Haag

Anja de Vries, Delft

Renee Weersma, Amsterdam

Regio Zuid-West

Karin Prins, Middelburg

Het dagelijks bestuur bestaat uit 5 leden, Doreth Teunissen (voorzitter), Huibertien Oosterlee (vice voorzitter), Has van der Hall (penningmeester), Linda Oberhammer en Renee Weersma. Het bestuur komt 4 keer per jaar bij elkaar. Door alle leden wordt er jaarlijks contributie betaald waarmee 2 a 3 keer per jaar een intervisie/nascholingsdag wordt georganiseerd.

1.4 Doelstellingen

De expertgroep u gynHAG wil de kwaliteit van zorg verbeteren voor patiënten met vragen en problemen op het gebied van veel voorkomende urologische en gynaecologische problemen en bijdragen aan een betere positionering van de uro-gynaecologische gezondheidszorg binnen het huisartsgeneeskundig handelen.

1.5 Achtergrond en taken

Er bestaan een aantal redenen om de huisartsgeneeskundige zorg op het gebied van urologische en gynaecologische problemen extra te ondersteunen ten einde de kwaliteit van die zorg te verbeteren.

- Medisch-technische en farmacotherapeutische mogelijkheden ontwikkelen zich snel. Niet iedere huisarts kan deze ontwikkelingen volgen of op zijn merites beoordelen. Voorbeelden zijn de toegenomen diagnostische mogelijkheden om een SOA vast te stellen, de echo bij (post-menopauzaal) bloedverlies en prostaatproblematiek, (hormonale therapie) interventies bij prostaathyperplasie, myomen en menorrhagieën; hormoonsuppletie, al dan niet preventief van aard; uroflowmetrie; indicaties voor hysteroscopie; medicamenteuze therapie bij mictieklachten (inclusief incontinentie) en nieuwe vormen van anticonceptie.

- Een aantal aandoeningen wordt door de huisarts te weinig gezien of het ontbreekt de huisarts aan voldoende inzicht of ervaring om problematiek op hun waarde te schatten. Klinische stages in de gynaecologie en verloskunde zijn ingekort. Stages in de urologie zijn zeer beperkt van opzet. Dit schept een behoefte om deskundige huisartsen te kunnen consulteren.
- De farmaceutische industrie en de media opereren steeds directer naar de consument/patiënt (bijvoorbeeld met campagnes als de prostaatklaftenlijn en de overgangswEEK), meestal met het promoten van een bepaalde (medicamenteuze) behandeling. Huisartsen hebben behoefte aan het bepalen van een standpunt met behulp van deskundige argumenten, die individueel moeilijk te vergaren zijn.
- Sekse-specifieke aandoeningen zoals die op het terrein van de urogynaecologie, leveren nogal eens onvrede op over de behandeling door huisartsen (als uiting daarvan ontstonden vrouwengezondheidscentra en vrouwenzelfhulpgroepen). Het perspectief van patiënten zal maatschappelijk gezien een belangrijke rol gaan spelen in de beoordeling van kwaliteit van zorg. Extra deskundigheid kan de huisarts ondersteunen bij het geven van goede zorg.
- Het verdwijnen van de Rutgershuizen zal een extra vraag opleveren naar zorg en deskundigheid op het gebied van anticonceptie en seksuele problematiek.
- De uro- en gynaecologie is het werkterrein -naast dat van de huisarts- van disciplines in zowel de eerste lijn (gespecialiseerde fysiotherapeuten en wijkverpleegkundigen) als in de tweede lijn (gynaecologen, urologen). Deskundige huisartsen hebben hier een rol ten aanzien van de samenwerking, het ontwikkelen van nieuwe samenwerkingsverbanden en protocollen, het maken van transmurale afspraken, het organiseren van intercollegiale consultatie.
- Er is een tekort aan huisartsdeskundigen uro- en gynaecologie voor de huisartsopleiding en de nascholingen. Daardoor wordt nascholing gegeven vanuit het perspectief van de specialist (gynaecoloog, uroloog) met onvoldoende huisartsgeneeskundige inbreng.

De NHG expertgroep u gynHAG wil een ondersteuning zijn in de zorg voor uro-gynaecologische gezondheid in Nederland. Daaronder vallen de volgende urologische en gynaecologische onderwerpen.

- Menstruatieklaften
- Vulvo-vaginale klachten
- Urine-incontinentie
- Mictieklaften
- Prostaatkanker
- Prolaps en andere bekkenbodempromatiek
- Overgangsklaften
- Anticonceptie
- SOA en PID
- Seksuologische problemen die met bovenstaande onderwerpen samenhangen

- Sekse- specifieke aspecten die met bovenstaande onderwerpen samenhangen

1.6 Terugblik 2015

Het beleid van het bestuur van de u gynHag heeft zich ook in 2015 ten eerste gericht op de dagelijkse gang van zaken zoals ondersteuning van haar leden en een aanspreekpunt bieden voor derden. Daarnaast heeft de expertgroep zich bezig gehouden met de verdere ontwikkeling van de groep en was ze een vraagbaak voor externen. Om de herkenbaarheid van de groep te vergroten beschikt men over een website en een eigen logo.

De expertgroep heeft haar leden aangemoedigd om deel te nemen aan het ontwikkelen van een nieuwe of een herziening van bestaande richtlijnen over een uro-gynaecologische onderwerpen. In 2015 zijn er een aantal herzieningen van NHG standaarden afgerond waar kaderartsen urogynaecologie aan hebben deelgenomen namelijk incontinentie voor urine bij vrouwen, seksuologie, amenorroe en zwangerschap en kraamperiode. Ook heeft er een kaderhuisarts zitting genomen in de werkgroep voor de herziening van de standaard fluor vaginalis die in 2015 van start is gegaan.

Een ander doel was bestendiging van de contacten met andere organisaties in het veld, zoals (bekken) fysiotherapeuten, urologen en gynaecologen. Maar ook met patiëntenorganisaties zoals de stichting Bekkenbodempatiënten. Een van de expertgroepsleden zitting genomen in het bestuur van de Continentie Stichting Nederland en de NVvVP (Nederlandse Vereniging voor Vulvopathologie).

Een van belangrijkste taken van de kaderartsen uro-gynaecologie is deskundigheidsbevordering. In 2015 was uro-gynaecologie het thema van het NHG congres 'onderbelicht'. Toine Lagro Janssen was voorzitter van de congres commissie en enkele kaderhuisartsen uro-gynaecologie hadden zitting in de commissie. Het grotendeel van de inhoud van de urogynaecologische deel van het congres werd verzorgd door kaderartsen urogynaecologie.

Op landelijk gebied zijn enkele expertleden betrokken bij de verandering die plaats gaan vinden bij de cervixscreening.

Ook op regionale gebied zijn er ook dit jaar weer veel uro-gynaecologisch nascholingen verzorgd.

Binnen de huisartsenopleidingen wordt ook steeds meer gebuikt gemaakt van de kennis en expertise van de kaderartsen. Aan de RadboudUMC in Nijmegen is in samenwerking met de VOHA een landelijke differentiatie module uro-gynaecologie van start gegaan voor de derde jaar AIOS. AIOS over het gehele land kunnen zich voor deze module inschrijven. Omdat vanaf 2016 elke huisartsopleiding dezelfde opbouw van de differentiatie aanbiedt is te verwachten dat het aantal AIOS dat voor de differentiatie urogynaecologie kiest zal gaan stijgen.

1.7 Toekomst

De u gynHAG in de huidige vorm gaat nu haar achtste jaar in. De expertgroep wordt steeds groter en er is gekozen voor een andere organisatie. Komend jaar zal er gewerkt worden aan missie en visie van de groep.

Tot nu toe is het beleid met name gericht geweest op deskundigheidsbevordering op de domeinen van de uro-gynaecologische gezondheid en het optimaliseren van de kwaliteit van zorg. Tevens zal er veel aandacht uitgaan naar het opstellen van een gezamenlijke missie en visie.

Eind 2015 zal de 4^e groep huisartsen de opleiding afronden.

Om aan te kunnen sluiten bij vragen die leven bij huisartsen zullen we ons nog nadrukkelijk moeten profileren op NHG site onder het kopje expertgroepen.

De ontwikkeling van externe activiteiten zal verder moeten worden uitgewerkt. Dat betekent bestendiging van de contacten met andere organisaties in het veld, zoals (bekken) fysiotherapeuten, verloskundigen, urologen en gynaecologen. De samenwerking tussen de eerste en tweede lijn zal nog verder versterkt moeten worden. Dat geldt ook voor de contacten met andere expertgroepen, zoals seksHAG waar raakvlakken mee bestaan, zowel landelijk als regionaal.

Ook de contacten met de patiëntenorganisaties zoals de stichting Bekkenbodempatiënten zullen aangehouden moeten worden. Voor een goede zorg in de eerste lijn op het gebied van uro-gynaecologie is het van groot belang de andere spelers te kennen en goede contacten op de bouwen, ook met de organisatie voor de uro-gynaecologische zorg in de tweede lijn.

Om de toekomstige huisartsen goed voor te bereiden op de uro-gynaecologische zorg in de praktijk zetten we de activiteiten met betrekking tot het optimaliseren van de uro-gynaecologisch onderwijs in de huisartsenopleiding voort. Ook de differentiatie urogynaecologie voor AIOS zal verder uitgebouwd moeten worden.

2 Activiteitenverslag

In 2015 heeft de expertgroep u gynHAG deelgenomen aan diverse activiteiten op het gebied van onderwijs, organisatie en beleid, en onderzoek. De expertgroep u gynHAG heeft in 2015 geen eigen wetenschappelijk onderzoek geïnitieerd. Echter individuele leden van de expertgroep zijn echter wel actief in wetenschappelijke projecten. Voor zover deze activiteiten relevant zijn voor huisartsen en betrekking hebben op uro-gynaecologie zijn ze in dit jaarverslag vermeld. De activiteiten zijn onderverdeeld in projecten onderwijs, projecten kwaliteit van zorg, projecten wetenschappelijk onderzoek en projecten organisatie en beleid.

2.1 projecten onderwijs

In 2015 heeft de expertgroep u gynHAG de volgende onderwijsactiviteiten verzorgd, ontwikkeld of geschreven:

Nascholing huisartsen:

- Nascholing met urologen, diverse onderwerpen
- LUTS scholing Burgumerreeks
- Prolaps scholingen
- Seksuologie scholing MCC
- SOA
- De overgang
- LUTS en seksuologie
- Vaginaal bloedverlies en prolaps
- FTO: Urineweginfecties, cyclusstoornissen
- FTO: De Overgang, Urineweginfecties en Mictieklachten bij mannen.
- Boerhaave Leiden: vaginaal bloedverlies en fluor vaginalis
- Voorbereiding terugkomdagen kaderhuisartsen urogynaecologie

Vaardigheidscdmpjes + protocollen NHG (NHG congres)

- Het bekkenbodemonderzoek
- Inbrengen van een transurethrale en suprapubische blaaskatheter
- Inbrengen en verwijderen van implanon

Voordrachten tijdens het NHG congres

- Komt een plasje bij de dokter
- Vaardigheidstrainingen (implann, catheter, IUD, pessaria)
- Pilperikelen en spiraalverhalen
- Stenen en cement. Diagnostiek en behandeling van cyclusstoornissen
- Signaleren en bespreken van seksueel misbruik
- Chronische bekkenpijn
- Als micanozal niet helpt...Vulvaire klachten in beeld
- Urineweginfecties nader belicht
- De overgang, wel of niet sexy?

Kaderopleiding urogynaecologie

- Menstruatieklachten
- Anticonceptie
- Bekkenbodempblemen
- Soa
- De overgang
- Vulva-vaginale klachten

Onderwijs Aios:

- Uro-gynaecologie onderwijs VOHA Radboudumc Nijmegen (acute pathologie in gynaecologie, obstetrie/vulvopathologie, mictieklachten, bekkenklachten, vaginaal bloedverlies.
- Huisartsopleiding Leiden, prolaps en urineverlies
- Huisartsopleiding Rotterdam, anticonceptie, soa en vulvopathologie
- moeilijke mictie bij oudere mannen VOHA Radboudumc Nijmegen

- Vaginaal bloedverlies en cyclusstoornissen huisartsenopleiding Groningen
- Gynaecologisch onderwijs huisartsenopleiding Leiden

Nascholing assistentes:

- Orale anticonceptie
- SOA
- Verzakking
- Uitstrijkjes
- HAP assistenten: urineweginfecties en acute gynaecologie
- Vulva pathologie

Nascholing praktijkondersteuners:

- Seksualiteit en chronische ziekte

Nascholing thuiszorg

- Urineweginfecties

Nascholing co-assistenten:

- Herkennen van de signalen van seksueel misbruik / kindermishandeling

Onderwijs medische studenten basis curriculum:

- Anticonceptie
- Fluor vaginalis en soa's
- Sekseverschillen in soa's en urine-incontinentie

2.2 projecten kwaliteit van zorg

In 2015 heeft de expertgroep u gynHAG haar medewerking verleend aan de volgende projecten:

- Werkgroep herziening standaard incontinentie voor urine bij vrouwen
- Werkgroep herziening standaard zwangerschap en kraamperiode
- Werkgroep herziening standaard amenorroe
- Werkgroep nieuwe NHG standaard seksuologie
- Werkgroep nazorg gynaecologische oncologische richtlijnen
- Werkgroep PMS
- Consultatie urogynaecologische problematiek voor huisartsen
- Consulent Soa Ardennencursus
- Ontwikkelen transmurale afspraken perinatale zorg
- Werkgroep nieuw curriculum huisartsopleiding Utrecht
- Werkgroep anticonceptie NVOG

2.3 projecten organisatie en beleid

In 2015 heeft u gynHAG een actieve inbreng geleverd aan de volgende projecten.

Kaderopleiding/expertgroep

- Opleidingscommissie kaderopleiding uro-gynaecologie
- Coördinator kaderopleiding uro-gynaecologie
- Vergadering expertgroep uro-gynaecologie (3x per jaar)
- Terugkomdagen voor kaderhuisartsen uro-gynaecologie: Naast casuïstiek bespreken werkoverleg uro-gynaecologische thema's.
- Themadagen van het NHG voor kaderartsen
- Differentiatie urogynaecologie huisartsen in opleiding
- Bestuurslid WDH Friesland (uro-gynaecologische aandacht nascholingen)
- Bekkenbodernetwerk Viecuri
- Overleg huisartsen en verloskundigen Zoetemeer

Organisatie, beleid (met andere zorgverleners)

- Begeleiden van het vrouwenspreekuur
- Werkgroep POKMEI, nieuwe BVO BMHK en werkgroep CIN
- Ontwikkelen transmurale afspraken perinatale zorg
- Werkafspraken seksuologie met gynaecologen/seksuologen Zwolle
- Indicatielijst vaginale echo

Bestuurlijke functies

• NVvVP (Nederlandse vereniging voor vulvopathologie)	Angelique Glansdorp
• CSN (continentie stichting Nederland)	Doreth Teunissen
• Voorzitter VIL (verloskundige indicatielijst)	Toine Lagro-Janssen
• NHG lid multidisciplinaire werkgroep vrouwenbesnijdenis	Toine Lagro-Janssen

2.4 Projecten wetenschappelijk onderzoek

In 2015 hebben leden van de u gynHAG hun medewerking verleend aan de volgende wetenschappelijke projecten:

Wetenschappelijke stage student

- Daphne van Moorsel: Het beleid van de huisarts bij vulvaire pijnklachten

Congres/workshops

- Congrescommissie NHG congres 2015

2.5 Artikelen / Publicaties

De volgende artikelen/letters op het gebied van uro-gynaecologie zijn gepubliceerd door of met medewerking van leden van de ugn HAG.

Artikelen

- Teunissen DT, Stegeman MM, Bor HH, Lagro-Janssen TA. Treatment by a nurse practitioner in primary care improves the severity and impact of urinary incontinence in women. An observational study. BMC Urol. 2015 Jun 12;15:51. doi: 10.1186/s12894-015-0047-0.
- Doreth Teunissen en Toine Lagro-Janssen. Medicatie bij ouderen met urine-incontinentie niet effectief. Ned Tijdschr Geneesk 2015; 159:A907
- Magriet Folkeringa Boek resensie 'verborgen leed'
- Van den Einden LC, Te Kolste MG, Lagro-Janssen ALM, Dukel L. Medical Students' Perceptions of the Physician's Role in Not Allowing Them to Perform Gynecological Examinations. Acad Med. 2014;89:77-83.
- Giesen AM, Lagro-Janssen ALM, Dielissen P. Geen uitstrijkje? In gesprek over seks. Huisarts Wet. 2014;57:490-3.
- CMFJ Romans, M Peerden. Doorbraakbloedingen bij orale anticonceptiva. Huisarts Wet. 2014;57:378
- Doreth Teunissen: Accredidact nascholing voor dokterassistentes, urineweginfecties (2014)
- Hammers-Cupido R, Lagro-Janssen ALM. Vulvovaginale klachten bij meisjes voor de menarche. Huisarts Wet. 2014;57:318-20.
- Labrie J, Berghmans LCM, Fischer K, Lagro-Janssen ALM, Van der Vaart H. Chirurgie of fysiotherapie voor stressincontinentie. Wat is de behandeling van eerste keuze bij vrouwen. Ned Tijdschr Geneesk. 2014;158: A7382. Dubbelpublicatie.
- Lammers H, van Wijnhoven R, Teunissen T, Harmsen S, Lagro-Janssen A. Why do men suffering from LUTS seek primary medical care? A qualitative study. Journal of Evaluation in Clinical Practice 21 (2015) 931–93.
- Doreth Teunissen: accreditact nascholing voor huisartsen, urineweginfecties (2015)

- Huibertien Oosterlee. Bloedverlies tijdens pil gebruik. Casusverslag. Praktische huisartsgeneeskunde 0512015.
- Doreth Teunissen. E-learning urineweginfectie. BSL online.
- Doreth Teunissen. Urineverlies door gebruik antidepressivum. Casusverslag. Praktische huisartsgeneeskunde augustus 2015

Themanummer bijblijven 'de bekkenbodem belicht' (2015)

- Damen K, Lagro-Janssen A, Teunissen D: Bekkenbodempromblematiek in en na de zwangerschap
- Teunissen D. Urine-incontinentie bij mannen en vrouwen, zijn er nieuwe ontwikkelingen?
- Lagro-Janssen T. Vrouwenbesnijdenis en de gevolgen voor de bekkenbodem

Thema nummer huisarts en wetenschap november 2015

- Liesbeth AB. Alie van der Heide, Toine Lagro-Janssen. Rectale klachten, denkt u aan een soa? Huisarts en Wet 2015;58(11):604-7.
- Caroline Robertson, Toine Lagro-Janssen. Dyspareunie bij de jonge vrouwen. Huisarts en Wet 2015;58(11):612.
- Jolanda van Ommen, Toine lagro-Janssen. Secundaire amenorroe. Huisarts en Wet 2015;58(11):613.